

Josipa Pejković

NAZARENCI

SEMINARSKI RAD

Sveučilište u Zagrebu

Grafički fakultet

Kolegij: Likovno grafička kultura 2

Mentor: Vanda Jurković

Zagreb, ožujak 2024.

1. Nazarenski pokret

Nazaretanski pokret dominirao je europskom umjetnošću početkom 19. stoljeća i pojavio se kao reakcija na neoklasični stil. Romantičarski je pokret kojeg vode njemačko – austrijski slikari. Nastojao je oživjeti duh religiozne umjetnosti i iskrenosti ranokršćanstva. Ovaj pokret često se prikazuje kao spoj vjere i umjetnosti.

1. Porijeklo i utjecaji

Nazarenski pokret dominirao je početkom 19. stoljeća u sklopu romantizma. Skupina studenata umjetnosti na bečkoj akademiji formirala je udruženje – Lukasbund (Bratstvo sv. Luke), uključujući Friedricha Overbecka, Franza Pforra, Ludwiga Vogelaa, Johana Konrad Hottingera, Josefa Wintergersta i Josepha Suttera te je nastojala formirati umjetnost koja će oživjeti religioznost i sjединiti vjeru i umjetnost. Zbog svog izgleda (duge kose i načina života) nazivaju se Nazarenci.

Cilj im je bio stvarati umjetnost koja spaja duhovne vrijednosti i kršćanstvo. Nastoje suvremenoj umjetnosti dati moralni značaj. Zbog čestih zabrana pristupa pohađanja akademije, odlučuju se preseliti u Rim. Živjeli su u napuštenom samostanu sv. Izidora. Članovi grupe koji nisu bili kršćani obratili su se na katoličanstvo.

Inspiraciju pronalaze u njemačkom i talijanskom slikarstvu. Neki od njihovih najznačajnijih radova su: freske u Casa Bartholdy (1816. – 1817.) i freske u Casino Massimo (1819. – 1830.) u Rimu te freske u crkvi Altlerchenfelder (1854. – 1861.) u Beču, izvedene po skicama Josepha von Fuhricha. Vršu snažan utjecaj na religijsko slikarstvo sve do početka ekspresionizma.

2. Nazarenska škola

Nazarenska škola ili Bratstvo svetog Luke umjetnički je pokret koji se pojavio početkom 19. stoljeća, 1809. godine. Škola je osnovana u Beču od strane mladih umjetnika koji nisu bili zadovoljni tadašnjom umjetnošću, već su tragali za moralnim i duhovnim vrijednostima. Inspirirani su srednjovjekovnom i renesansnom umjetnošću i cilj im je spojiti umjetnost i vjeru. Dobili su naziv Nazarenci po uzoru na Isusa Nazarećanina. Njihovo ime simboliziralo je njihov rad. 1810. godine odlučuju se preseliti u Rim u napušteni samostan gdje se zajedno mole, razvijaju i stvaraju umjetnost.

3. Ključne karakteristike

Nazarenski umjetnici odbacuju idealizaciju jer žele postići emotivniji i prirodniji stil. Cilj im je prikazati snagu i važnost religioznih tema jednostavnošću. Slikaju romantičnim načinom jednostavnosti i preciznosti te koriste prigušene boje i ističu simbolizam i narativ. U samostanu žive kao zajednica te dijele svoja znanja i zajedno izrađuju djela.

Fokusirani su na kršćansku ikonografiju: biblijske priče, religijske alegorije, svece,.. Cilj im je bio naglasiti religijske teme, prikazati duhovnu dubinu i moralno značenje te pobuditi osjećaj pobožnosti, vjere i spasenja.

Njihov stil karakterističan je po jednostavnim i čistim linijama te po jednostavnoj ikonografiji.

4. Nasljeđe i utjecaj

Iako je Nazarenski pokret na početku bio vrlo kritiziran i bio relativno kratkog vijeka, trajao je otprilike od 1809. do 1830-ih, njegov utjecaj na putanju povijesti umjetnosti bio je značajan. Ponovnim uvođenjem duhovih tema, stvorili su put nadolazećim pokretima. Nazarenci su također potaknuli ostale umjetnike da otvore svoje škole. Neke od tih škola su: Barbizon i Bauhaus. Njihovo nasljeđe pronalazi se i u pravcima koji se pozivaju na zajedništvo i iskrenost. Mnogi su nakon Nazarenske škole počeli predavati na Akademijama likovnih umjetnosti i u školama, tako da su i tim putem dijelili svoja znanja, iskustva i svoja vjerovanja. Njihova djela predstavljaju težnju za obnovom umjetnosti i težnji da se prisjetimo onog bitnog, a to su duhovne i moralne vrijednosti.

5. Predstavnici

Glavni predstavnici bili su F. Overbeck, Franz Pforr, P. Cornelius, ...

1. Friedrich Overbeck (1789. – 1869.)

Overbeck je bio njemački slikar i jedan od utemeljitelja i vođa nazaretskog pokreta. Rođen je u Lubecku i studirao je na Akademiji likovnih umjetnosti. Karakteriziraju ga religiozna tematika i precizna kompozicija. Ova Monumentalna freska prikazuje alegorijske figure Italije i Njemačke koje se grle, simbolizirajući ujedinjenje Italije i Njemačke pod kršćanstvom.

Uljene slike i kartone za zidne slike u katedrali u Đakovu izradio je F. Overbeck, ali ciklus su završili njemački slikari Alexander Maximilian i Ludwig Seitz te talijanski slikar Luca Ansighioni, pripadnici drugoga naraštaja nazarenaca.

"Italija i Njemačka" (1811.-1828.)

2. Johann Friedrich Overbeck (1789. – 1869.)

Johann Friedrich bio je brat Friedricha Overbecka. Također je rođen u Lubecku te je pohađao Akademiju likovnih umjetnosti u Beču s bratom, no zbog nezadovoljstva s akademijom sele u Rim gdje provode većinu svog života. Njegov stil je prepoznatljiv po biblijskim motivima i jasnoj kompoziciji. Ostavio je veliki trag u povijesti umjetnosti svojim radovima. Ova slika prikazuje biblijsku scenu Isusovog ulaska u Jeruzalem na magarcu, okruženog učenicima i mnoštvom ljudi.

„Kristov ulazak u Jeruzalem“ (1814.)

3. Franz Pforr (1788. – 1812.)

Pforr je jedan od najbitnijih ranih predstavnika nazaretskog pokreta. Rođen je u Frankfurtu u umjetničkoj obitelji. Pohađa Akademiju likovnih umjetnosti u Beču, no seli u Rim s ostalim članovima zajednice. Djela mu prikazuju srednjovjekovne i biblijske teme. „Ulazak cara Rudolpha Habsburškog u Basel“ (1810.) i „Vitez pod slikom svete Katarine“ najpoznatija su mu djela. Tragično umire mlad od tuberkuloze, no njegova djela imaju značajan utjecaj na razvoj Nazarenske škole.

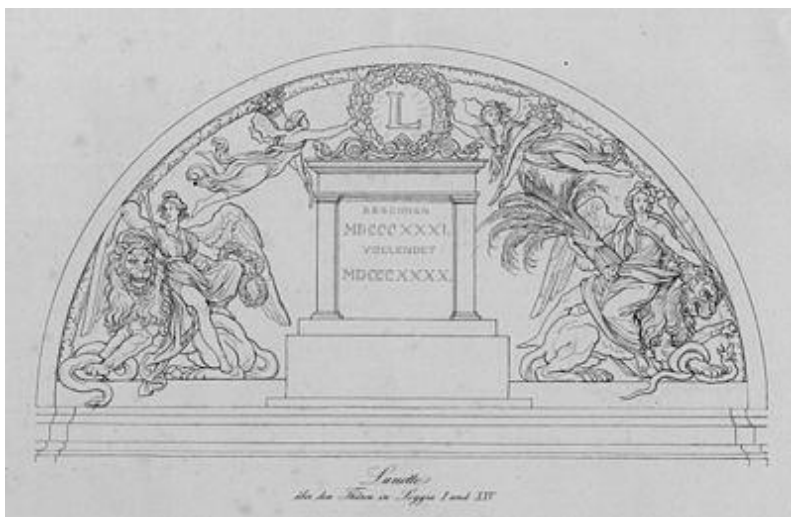
4. Julius Schnorr von Carolsfeld (1794. – 1872.)

Julius Schnorr von Carolsfeld je ključna osoba u razvoju kasnijeg pokreta. Njemački ilustrator i slikar koji pohađa Akademiju likovnih umjetnosti u Beču. Daje značajan doprinos vjerskoj zajednici. „Pad Jerihona“ (1825.) monumentalna je freska i prikazuje biblijsku priču. Freske u kući princa Massima njegova su prepoznatljiva djela. Prikazuju prizore iz „Božanstvene komedije“ i „Oslobođenog Jeruzalema“. U kasnom životu vraća se u Njemačku i postaje profesor na Akademiji likovnih umjetnosti, a poslije postaje direktor galerije. Umire 1872. godine i za sobom ostavlja mnoštvo djela.

5. Peter von Cornelius (1784. – 1867.)

Peter von Cornelius njemački je slikar koji je od mladih dana izložen umjetnosti jer mu je otac bio upravitelj galerije. Studirao je na Akademiji likovnih umjetnosti gdje se isticao po svom talentu. Bio je utjecajna osoba njemačkog romantizma i imao je značajnu ulogu u razvoju monumentalnog slikarstva fresaka. Naglašava moralne i duhovne vrijednosti. Ovaj ciklus fresaka, smješten u Ludwigskirche u Münchenu, prikazuje prizore iz Starog i Novog zavjeta. Jedne su od najznačajnijih dijela sakralne umjetnosti 19. stoljeća. Također je poznat po freskama u Glyptotheku u Münchenu koje prikazuju mitološke teme.

Postaje profesor na Akademiji likovnih umjetnosti. Zapamćen je kao jedan od najvažnijih članova Nazarenske škole.

"Posljednji sud" (1816.-1819.)

6. Philipp Veit (1793. – 1877.)

Phillip Veit bio je njemački slikar čija je obitelj bila uključena u kulturni život. Studirao je u Beču i od mladih dana je bio izložen umjetnosti. 1815. pridružio se Nazarenskoj školi u Rimu. S drugim članovima je radio na freskama u kući princa Massima koje prikazuju prizore iz „Božanstvene komedije“ i „Oslobođenog Jeruzalema“. Njegov stil karakterizira jednostavnost kompozicije, suptilne boje i igra sa svjetlom. Veit je bio povezan s nazaretskim pokretom, a kasnije se uključio u Frankfurtsku slikarsku školu. „Uvođenje kršćanstva u Njemačku od sv. Bonifacija“ (1837.), naručena je za kupolu muzeja Städel u Frankfurtu te prikazuje dolazak kršćanstva u Njemačku tijekom srednjeg vijeka. „Dvije Marije na Kristovom grobu“ (1818. – 1820.), Rim, jedno je od najpoznatijih Veitovih djela. To je freska koja prikazuje spajanje biblijskih motiva s jednostavnom kompozicijom.

6. Zaključak

Nazarenski pokret predstavlja značajno poglavlje u povijesti umjetnosti, a karakterizira ga spoj vjere i kreativnosti. Nazarenski umjetnici ostavili su neizbrisiv trag na kulturnom krajoliku, nadahnuvši sljedeće generacije umjetnika da istražuju duhovne dimenzije ljudskog iskustva kroz umjetnost. Uspjeli su u svom cilju, obnovili su duhovne i moralne vrijednosti kroz povratak uzorima iz prošlosti. Svojim djelima spajaju prošlost i sadašnjost, ali također utječu i na budućnost. Njihova djela i freske pridonose obnovi duhovnosti i moralnosti u umjetnosti.

7. Literatura

- World atlas: <https://www.worldatlas.com/articles/what-was-the-nazarene-art-movement.html> (pristupljeno: 28. 05.2024.)
- Britannica: <https://www.britannica.com/art/Nazarene-Brotherhood> (pristupljeno: 28. 05.2024.)
- Museum of berlin: <https://www.smb.museum/en/museums-institutions/alte-nationalgalerie/collection-research/conservation-care/painterly-techniques-of-the-nazarene-movement/> (pristupljeno: 28. 05.2024.)
- Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Nazarene_movement (pristupljeno: 28. 05.2024.)
- Nazarenska crkva, youtube video: <https://www.youtube.com/watch?v=vETN22vVJdY> (pristupljeno: 28. 05.2024.)
- Enciklopedija: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/nazarenci> (pristupljeno: 28. 05.2024.)